

*Головня І. І., викладач кафедри
тактико-спеціальної, фізичної та
вогневої підготовки факультету № 3
(м. Івано-Франківськ) Національної
академії внутрішніх справ*

КОНТРОЛЬ НАД ОБІГОМ НАРКОТИКІВ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Останнім часом все більше зростає небезпека незаконного обігу наркотичних речовин, що вже стало світовою проблемою. Незаконні дії пов'язані з обігом наркотичних речовин та їх прекурсорів, корупційні схеми, що здійснюються для забезпечення виконання злочинних діянь в даній сфері охопили майже всі шаблі державних органів в багатьох країнах світу. Адже здійснювати свою діяльність в світових масштабах, нарко-кортелі можуть лише за рахунок сприяння різних гілок влади, як на рівні окремих регіонів, так і на світовій арені. Швидко зростає як кількість злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами, так і кількість осіб, які вживають наркотики та психотропні речовини. Наявність взаємозв'язку між наркотизмом і злочинністю сьогодні не викликає сумнівів [3]. Тому розглядаючи питання контролю за обігом наркотичних речовин не можна відокремлювати проблеми однієї держави, дана небезпека стосується усіх держав, кожного окремого суб'єкта, адже страждають від цього не лише люди, що є залежними від вживання наркотиків, але й усе суспільство в цілому. Основним дієвим елементом контролю за обігом наркотичних речовин на загальнодержавному рівні є створення загальноприйнятих норм, вимог і відповідальності, що стосуються обігу наркотичних речовин та їх прекурсорів. Тобто порядок їх обігу, адже наркотичні речовини та їх прекурсори можуть використовуватись і законно в медичних цілях, порядок притягнення до відповідальності за їх незаконний обіг має бути універсальним для всіх держав. Саме розбіжності в переліку речовин, що визнаються наркотиками та міри відповідальності, які застосовуються до осіб, що здійснили незаконні дії в цій сфері у різних країнах, дають можливість підсилювати свою діяльність злочинним організаціям в окремих державах. Саме тому було створено Єдину Конвенцію ООН «Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин». Основною метою цієї конвенції є

сприяння співробітництву між сторонами з тим, щоб вони могли більш ефективно вирішувати різноманітні проблеми незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, що мають міжнародний характер [1]. Також згідно вищезгаданій конвенції було створено комісію з наркотичних засобів і міжнародний комітет з контролю над наркотиками. Це дало можливість створити визначені міжнародно-правові норми і полегшити міжнародне співробітництво в цій сфері. Але розбіжності все ж залишились, вони стосуються відповідальності за вчинення протиправних діянь в сфері незаконного обігу наркотиків. Хоча конвенція і покладає на сторону, що є її учасником, зобов'язання вживати таких заходів, які можуть бути потрібні, для визнання певних дій, пов'язаних з наркотичними речовинами кримінальними злочинами та все ж дає можливість державам вводити відповідальність за такі злочини відповідно до їхнього національного законодавства. Тобто відсутні спільні та універсальні санкції, як для країн учасників конвенції, так і відмінності в них у тих країнах, що не є учасниками. Кожна держава розуміє суспільну небезпечність проблеми обігу наркотиків, але трактування відповідальності в різних країнах відбувається по різному. Від кардинальних жорстких методів у вигляді смертної кари до легалізації деяких видів наркотичних речовин. Так, у країнах Франції і Швейцарії вживання наркотичних речовин забороняється законом, а в Італії ця заборона лише констатується законом, але покарання за порушення закону не передбачено, а ще в ряді країн вживання взагалі не констатується як злочин [2]. Саме наявність спільних та універсальних, таких що відповідають суспільній небезпечності даних видів злочинів, санкцій дало б можливість полегшити боротьбу з ними в світових масштабах. Шляхом до вирішення цієї проблеми є збільшення кількості міжнародних угод, які регулюють питання відповідальності в сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин та посилення їхнього впливу на національне законодавство сторін учасників. Також необхідною складовою є полегшення взаємодії країн між собою в вищезгаданій сфері, а саме з питань видачі, юридичної допомоги, збільшення повноважень діяльності служб, що займаються розкриттям таких злочинів не в межах своєї країни.

Не менш важливим є питання діяльності міжнародних організацій, що забезпечують боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин. Основу її становить створена в складі Економічної і Соціальної ради ООН Комісія з наркотичних засобів, також важливим є діяльність Інтерполу та Європолу, що також значну увагу

приділяють проблемам боротьби з незаконним обігом наркотиків. Важливим є створення і впровадження міжнародних програм в сфері боротьби і протидії незаконному обігу наркотиків.

В результаті чого можна дійти до висновку, що ефективність і дієвість засобів і методів боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин досягається взаємними зусиллями усіх держав та підвищенням рівня взаємодії між ними.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин.

2. Drug abuse and Drug – Related Crimes: some unresolved legal problems by S.K. Chatterjee, Ph. D (London). Reader in Law. City of London Polytechnic. 1999. – 274 p.

3. Музика А. А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів. – К.: Логос, 1998. – 323 с.